

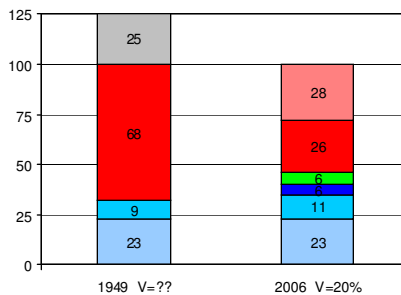
Om sikkerheden af højhuse i Rødovre

Jørgen Munch-Andersen og Jørgen Nielsen
SBI, Aalborg Universitet

Sammenfatning 1

- Revurdering af tidligere prøvning af betonstyrken i de primære konstruktioner viser at styrken kan antages at være som forudsat i projektet
- De dagældende normer stiller samlet lidt større krav end 2006-normerne.

Sammenfatning 2

- Bygningerne er tunge nok til ikke at kunne vælte
- Hovedkonstruktionerne er beskyttede og derfor ikke nedbrudt af fx vejrlig og salt. Nedbrydning af altangange og facader giver derfor ikke grund til at tro at hovedkonstruktionen skulle være utilstrækkelig

Sammenfatning 3

- Projekt materialet er fyldestgørende og detaljeret
- Beregninger med programmet SHEWALL ændre ikke lastfordelingen nævneværdigt, i værste fald øges spændingerne med op til 5% ift. håndberegning.
- Muligheder for spændingsomlejring er ikke udnyttede

Der er ingen grund til at opretholde evakueringsplanen, uanset om bygningerne nedrives eller ej

Krav til beton i projekt

- Der er i de hårdest påvirkede vægge forudsat en middeltrykstyrke af udstøbte terninger med sidelængde 200 mm på
 $\sigma_T = 270 \text{ kg/m}^2 = 26,5 \text{ MPa}$
- Omregnet til nutidens cylinderstyrke ($\emptyset 150 \times 300 \text{ mm}$) svarer det til
 $f_c = 0,8 \sigma_T = 0,8 \cdot 26,5 = 21,2 \text{ MPa}$

Målte betonstyrker

- Der er i 2000 udboret 6 cylindre ca $\emptyset 70 \times 140 \text{ mm}$ i hovedkonstruktionerne på steder hvor styrkekravet var $\sigma_T = 270 \text{ kg/m}^2$
- Omregnet til standardcylinderstyrke er fundet følgende værdier (MPa)

25,1	16,9	14,6	20,1	25,3	18,5
------	------	------	------	------	------

- Middelværdi: 20,1 MPa, variationskoefficient $V=22\%$
- Den målte værdi er 5% under den krævede. Med det lille antal prøver og den fundne variation er der *intet belæg for at antage at middelstyrken er mindre end krævet*

Sammenligning af normkrav til høje betonbygninger 1949 og 2006

Jørgen Munch-Andersen og Jørgen Nielsen
SBI, Aalborg Universitet

Grundlag

1949:

- DS 411:1949 Beton- og jernbetonkonstruktioner
- DS 410:1945 Belastningsforskrifter

2006:

- DS 411:1998 med kapitel 5 tillæg, 2006
- DS 410:1998 med tillæg 1, 2006
- DS 409:2006

Elementer i sammenligning

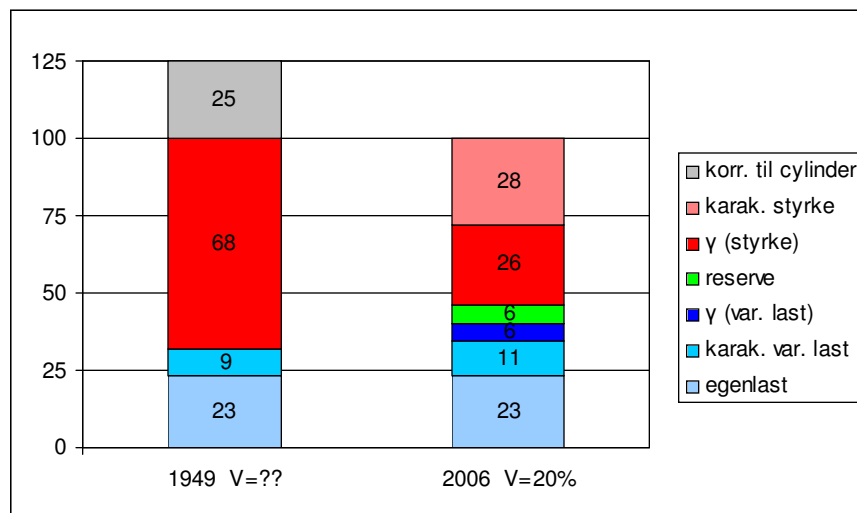
Styrkesiden

- materialestyrke
- beregningsmodel for bæreevne
- sikkerhed

Lastsiden

- lastværdier
- lastkombination
- sikkerhed

Sammenfatning: fordeling af "forbrug" af middelcylinderstyrken f_c

Sikkerhedsmetode

1949: Tilladelige spændinger

- Sikkerheden placeret kun på styrkesiden
- Laster ~ karakteristiske laster

2006: Partialkoefficientmetoden

- Sikkerheden placeres på både last og styrke ved karakteristiske værdier og partialkoefficienter
- Afhænger af variationskoefficient for last og styrke mv.

Betonstyrke

1949:

Betonstyrken blev beskrevet ved middelværdien σ_T bestemt som trykstyrken af udstøbte terninger med sidelængde 200 mm. (eller middelværdien σ_B af bøjningstrykstyrken af en armeret bjælke, 2 m lang, 65 mm høj og 90 mm bred. $\sigma_T = 0,8 \sigma_B$)

2006:

Betonstyrken beskrives ved en karakteristisk værdi f_{ck} (5%-fraktil) på basis af forsøg med $\varnothing 150 \times 300$ mm cylindre. Middelværdi betegnes f_c

Omregning: $f_c = 0,8 \sigma_T$

1949:

Tilladelig spænding r_0 for centralt tryk

Normal kontrol

- armeret beton: $r_0 = 0,25 \sigma_T$, dog højst 60 kg/cm^2 (6 MPa)
(svarer til $r_0 = 0,25/0,8 f_c = 0,31 f_c$)
- uarmeret beton: $r_0 = 0,143 \sigma_T$, dog højst 30 kg/cm^2

Skærpet kontrol

- armeret beton: $r_0 = 0,26 \sigma_T$, $\sigma_T \leq 240 \text{ kg/cm}^2$
 $0,26$ reduceres mod $0,25$ for $240 < \sigma_T \leq 290 \text{ kg/cm}^2$
 $\sigma_T = 290 \text{ kg/cm}^2 \Rightarrow r_0 = 72 \text{ kg/cm}^2$
- uarmeret beton: $r_0 = 0,167 \sigma_T$, dog højst 45 kg/cm^2

2006:

Regningsmæssig trykstyrke f_{cd}

Middelværdi og variationskoefficient af f_c beregnes.

Karakteristisk værdi f_{ck} : 5%-fraktil i LogN-fordeling.

Regningsmæssig værdi $f_{c,d} = f_{c,k}/\gamma_M$

2006:

Partialkoefficient γ_M

Bestemmes som produkt af delpartialkoefficienter

Statistiske (V = variationskoefficient)

- γ_4 betonstyrkens variationskoefficient ($1,1+V_{\text{beton}}$)
- γ_2 beregningsmodellens variationskoefficient ($1+V_{\text{model}}$)

Vurdering

- γ_0 sikkerhedsklassen (0,9 for lav, 1,0 for normal, 1,1 for høj)
- γ_1 svigtform (1,1 for uvarslet, 1,0 uden reserve, 0,9 med reserve)
- γ_3 kontrol under udførelsen (1,0 for normal, 0,95 for skærpet)

2006: Regningsmæssig bæreevne i forhold til middelstyrken som funktion af variationskoefficient på betonstyrken

Variations- koefficient på betonstyrken	Karakteristisk betonstyrke i forhold til middelværdi	Delpartial- koefficient for betonstyrke, γ_4	Delpartial- koefficient for beregnings- model, γ_2	Regnings- mæssig bæreevne i forhold til middelværdi
10%	85%	1,20	1,15	61%
15% (2006)	78%	1,25	1,15	54%
20% (1949?)	72%	1,30	1,15	48%
25%	66%	1,35	1,15	43%
30%	61%	1,40	1,15	38%

Værdierne gælder normal sikkerhedsklasse, normal kontrol og varslet brud uden reserve (armeret beton).

I høj sikkerhedsklasse divideres sidste kolonne med 1,1

Ved skærpet kontrol divideres sidste kolonne med 0,95

For uarmeret beton er bruddet uvarslet og sidste kolonne skal divideres med 1,1

Beregningsmodel for lodret belastet væg

Armeret beton

- Reduktionsfaktoren for søjlevirkning er ens i 1949 og 2006 norm

Uarmeret beton

- 1949-normen har en mere forsigtig formel. For en typisk væg er bæreevnen reduceret med yderligere knap 10%

Tilladelige spænding / regningsmæssige styrke i forhold til middelcylinderstyrken f_c .

	1949	2006	
Sikkerhedsklasse	-	normal	høj
Armeret beton			
Normal kontrol	31%	48%	44%
Skærpet kontrol	32 – 31%	51%	46%
Uarmeret beton			
Normal kontrol	18%*	44%	40%
Skærpet kontrol	21%*	46%	42%

Tallene for 2006 gælder for $V = 20\%$

* Dertil kommer mere forsigtig beregningsmodel for vægge

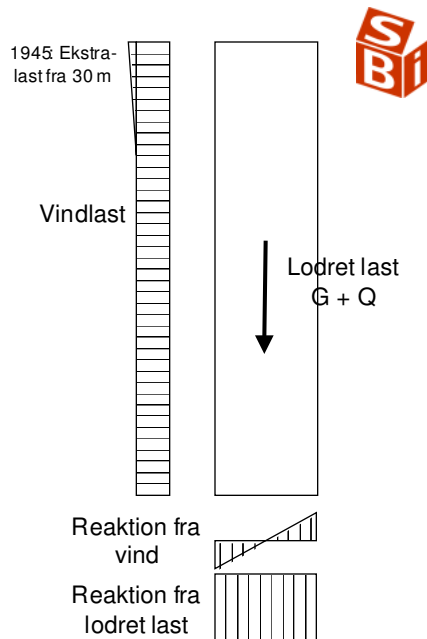
Laster

Lodrette:

- Egenlast G
- Nyttelast Q
- Optages ved jævnt fordelt reaktion

Vandret:

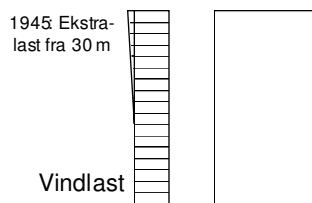
- Vindlast V
- Optages ved trekantfordelt reaktion

Vindlast

1949

- 80 kg/m² (0,78 kN/m²) op til 30 m, ekstra trekant derover.
- Formfaktor $1,0 + 0,2 = 1,2$
- Middellast for 40 m der giver samme reaktion er 0,98 kN/m²

2006

- last øges med højden, last ved kip påføres hele højden.
- last afhænger af terræncategori (og afstand til Vesterhavet)
- I terræncategori II (land) er hastighedstrykket ved 40 m 1,19 kN/m².
- Formfaktor $0,7 + 0,3 = 1,0$
- Konstruktionsfaktor 0,92
- Karakteristisk last 1,09 kN/m²

Lodret last

1945

Egenlast

- 14 etager: 150 kN/m²

Nyttelast

- 200 kg/m² = 1,96 kN/m²
- Etagereduktionsfaktor
  - 7 etager: 0,75, i alt 10,3 kN/m²
  - 16 etager: 0,75, i alt 20,6 kN/m²

2006

Egenlast

- 14 etager: 150 kN/m²

Nyttelast

- 1,5 kN/m²
- Etagereduktionsfaktor
  - 7 etager: 0,571, i alt 5,75 kN/m²
  - 16 etager: 0,536, i alt 11,25 kN/m²

Øvrige laster

- Snelast: Forsvindende i forhold til både nyttelast og egenlast
- Vandret masselast: Afgørende på langs, er i 2006 ændret til ulykkeslast og giver derfor noget mindre krav end tidligere.

Lastkombinationer

DS 411: 1949

$$a1: G + Q_{nytte} + Q_{sne} < R$$

$$a2: G + Q_{vind} < R$$

$$a2^*: G + 1,5 Q_{vind} < 1,8 R$$

$$(b: G + Q_{nytte} + Q_{sne} + Q_{vind} < 1,25 R)$$

DS 409: 2006

$$2.A1: G + 1,5(Q_{nytte} + 0,3 Q_{sne} + 0,3 Q_{vind}) < R$$

$$2.A2: G + 1,5(Q_{vind} + 0,5 Q_{nytte}) < R$$

$$2.A4: 0,82 G + 1,5 Q_{vind} < R$$

$$2.B: 1,2 G < R$$

Eksempel på lastkombinationer for 14 etagers højhus i beton

1949

$$a1: G + Q_{nytte} + Q_{sne} = 150 + 21 + 0 = 171 \text{ kN/m}^2$$

$$a2: G + Q_{vind} = 150 + 58 = 208 \text{ kN/m}^2$$

$$a2^*: G + 1,5 Q_{vind} = 150 - 1,5 \cdot 58 = 63 \text{ kN/m}^2 > 0$$

2006

$$2.A1: G + 1,5(Q_{nytte} + 0,3 Q_{sne} + 0,3 Q_{vind}) = 150 + 1,5(11 + 0 + 19) = 196 \text{ kN/m}^2$$

$$2.A2: G + 1,5(Q_{vind} + 0,5 Q_{nytte}) = 150 + 1,5(65 + 11) = 263 \text{ kN/m}^2$$

$$2.A4: 0,82 G + 1,5 Q_{vind} = 0,82 \cdot 50 - 1,5 \cdot 65 = 26 \text{ kN/m}^2 > 0$$

$$2.B: 1,2 G = 1,2 \cdot 150 = 180 \text{ kN/m}^2$$

Sammenligning

"2006" / "1949":

Last: $263/208 = 1,26$

Bæreevne: $46/32 = 1,44$ ved $V=20\%$
(armeret beton, skærpet kontrol for høje styrker og høj sikkerhedsklasse)

Reserve: $1,44/1,26 = 1,14$

Ved $V=25\%$ bliver reserven 1,02

For uarmeret beton er bæreevnen ca fordoblet, så reserven bliver over 1,5

Tilladelige spænding / regningsmæssige styrke i forhold til middelcylinderstyrken f_c .

	1949	2006	
Sikkerhedsklasse	-	normal	høj
Armeret beton			
Normal kontrol	31%	48%	44%
Skærpet kontrol	$\boxed{32}$ - 31%	51%	$\boxed{46\%}$
Uarmeret beton			
Normal kontrol	18%*	44%	40%
Skærpet kontrol	21%*	46%	42%

Tallene for 2006 gælder for $V = 20\%$

* Dertil kommer mere forsigtig beregningsmodel for vægge

Sammenligning ved "Forbrug" af middelcylinderstyrken f_c

